

עין משפט
נר מצוה

סג:

תולה הדבר שאומר קנו (ב) נכסי נך תולה הקנין בדין ערב אלמא משמע שדין ערב הוא שנכסי הערב משתעבדין למלוה בשעת ערבות ולא גופו לצד ולפי טעות האחר נמי יש להוכיח ששייך צו דין ערבות אפי' בענין זה שאמר מן לפלוני מנה ואני פורע נך אלא לא שגא מקיפו ולי"ש אין

מקיפו משתעבד וקונה חנוני דינר גביה ואפ"ה כיון דלא מייחד שעבדיה לא מיתסר דלא חשיב דינר הקניי להם בעניינם של ר' ינאי דמי שביעית ומה שנמשכ בצלו ואכלו ואני פורע בקונה הפירות והיין והאכיל לפועליו ואע"פ שצמשיכתן לא נתכוונו אלא לזכות לעצמו ואף החנוני נתכוון בדעתו להקנות לעצמו רק שיחזור על צעל הצית לא בשביל שמשפרע יחסזו דמי הפירות דהא אינם צעין בשעת הפרעון (א) כשהקדים לו דינר לזכות לו בעצמו בדמי הפירות כשימנם לפועלים ובלא קושיא דרבא היה יכול להקשות כיון דאתה ממיר בדצי ר' ינאי מטעם חנוני שאין מקיפו מה היה מדמה ר' יוחנן הויא דאתנן לדצי ר' ינאי אף לפי טעותו שאין משועבד בערב אלא גופו ולא נכסיו אי נמי לא משתעבד אלא במלוה שאינו פוטר המקבל ויש שם דין ערבות אצל לא בנותן שפוטר המקבל וסומך על חזירו שמלוה יתן לו ויחזור עליו ולכן לא היו פירות שמינית שפורע ר' ינאי דמי שביעית מ"מ למה לא חשב באתנן שכר ציאה אע"פ שלאחר ציאה נותנה לה הלא בשעת ציאה נקנה הטלה בעלה זה במקום שמעות קונות או דקאי בחזרה א"כ גם בעלה סתם ישמעבדו נכסיו בשביל הטלה ועוד כי דבר פשוט הוא שכל המקבל מעות מחזירו בשביל חפץ שיתן לו שנכסיו משועבדין לו דלא גרע ממלוה שהנכסים משתעבדים לו כי אין להמיר שם מטעם חליפי אתנן כדפי' אלא משום הכי אייתי דרבא דניחא ליה לאקשויי על מעשה דר' ינאי גופיה יותר מעל הראיה דאתנן:

בשהקדים לו דינר. הא דלא פריך ליפלוג (ו)

בד"א כשהקדים לו דינר דניחא ליה לאוקומי כולה במקדים: **תני** מל"ו ואבד"ו מל"ו ושתו. וא"ת אדמפלגי בין דינר זה לדינר סתם לפלוג בין טלו ואכלו ללאו ואכלו י"ל דרישא רבזתא קמ"ל דכי אמר להם טלו ואכלו בדינר זה והם נתנו הדינר לחנוני אע"פ שגשא ונתן ציד מותר דאינו אלא שלוחו של חנוני וסיפא רבזתא קמ"ל דאע"פ ששעשה שנותן להם האיסור לא קא יהיב לחנוני ולא מידי וס"ד דשליחותיה דחנוני קעבדי קמ"ל כיון שלצסוף הוא פורע איגלאי מילתא שהוא קונה האיסור ומדידיה קאכלי: **וייתיב**. רב חייא בר אמי גבייהו. ר"ת היה מדקדק בשכל מקום א שהוא אומר וימצי פלוני גבייהו מוכירו כן לפי שהוא הורה להם דבר חדוש וכאן לא דבר רב חייא בר אמי קמיייהו אלא רב נחמן שהשיב להם ואומר כי זה המעשה היה עם אותו דכתובות (דף ג.) אמר להו רב חייא בר אמי תנינא אשתו ארוסה וכו' ועל אותו דבר הוזכר והתלמוד קבע הדברים על סדר המסכתות: **אין** עורדין עם העובד בוכבים בבב"א. הרב ר"ת דחק להציא ראיות דכלאים וערלה נוהגין בשל עובדי כוכבים וכו'ין דחווית הן אך הציא ראיה מההיא דלעיל אסרו גבינות העובדי כוכבים מפני שמעמידין בשרף ערלה ודוחק הוא לומר שמערלה של ישראל הן לוקחין אכן ראיה גדולה הציא ר"ת מירושלמי דסוף ערלה וסוף (י קידושין דתנן מנזת התלויות בחרץ אין נוהגות

אלא בחרץ חוץ מן הערלה והכלאים ר' אליעזר אומר אף החשד ר' יונה צעי ולמה לא תנינן אף החלה א"ל ר' יוסי לא (ה) אחי מתני' אלא בדברים שנוהגין בישראל ועובדי כוכבים חלה בישראל נוהגת ובעובדי כוכבים אינה נוהגת פי' המקשה ס"ל דחלה בזמן הזה דאורייתא כרבנן דפליגי עליה דרב הונא ברביה דרב יהושע בפרק שני דכתובות (דף כה. ה.) ושם שמעינן מיהא דערלה וכלאי הכרם וחדש נוהגין בשל עובדי כוכבים ואפי' בחולא לארץ שנוהג זה חדש דקד"ל נמי במנחות (סח.) [וע"ע חוס' קידושין לו: ד"ה כל מנחה:] (פ) **אין** עורדין עם העובד בוכבים בבב"א. אין לפרש האי כלאים היינו כלאי הכרם ומייתי ראיה מכלאי הכרם דאסירי בהנאה ליין נסך דאסור בהנאה דלמעוטי תיפלה שפיר דמי דא"כ כי מוקי לה כרבנן ופריך מאי אריא לעקור אפי' לקיים נמי שרי והלא משתכר הוא באיסורי הנאה אם הוא מקיים ואין לומר דלהכי שרי לפי

השוכר את הפועל פרק חמישי עבודה זרה

לא משום שביעית. שמה יקחו צו פירות שביעית מן החשוד למוכרם ומניא במס' סוכה (דף נט.) אין מוסרין דמי פירות שביעית לעם הארץ יותר מג' סעודות: **ולא משום מעשר**. דאם עמי הארץ הם ויקחו שאינו מעושר ונמנא זה מאכילו דהא איהו לא ספי להו מידי אלא פריטי יהב להו:

ולא משום יין נסך. אם עובדי כוכבים הם ונמנא מאכילן יין נסך והרי מוונותיהן עליו ונהנה מיין נסך: **ואני פורע**. הו איהו לוקח האיסור ומאכילו דהשתא לא סליק נפשיה מינייהו צפריטי: **המקיפו**. שרגיל אכלו בהקפה: **דמשעבד ליה**. האי בעל הבית משעתא דיהיב חנוני פירי והו כנותן מיד ליד: קני ליה **דינר** גביה. חנוני סמיך על זה שכבר הכיר צו שכל מקום שישנו הדינר קני לו לחנוני הלכך חליפי נינהו. אצל הנך דצי ר' ינאי כיון דהנך עניי דמוחי להו פירי לאו חנוני הרגיל להקפין נינהו לא סמכא דעתיה כולי האי ולא משתעבד להו דצי ר' ינאי הלכך כי פרע לאחר זמן לאו חליפי שביעית נינהו: **אי הכי**. דטעמא משום מקיפו הוא אצל אין מקיפו שרי: **אדסני**. רישא דמשתעבד. תנא בזה היתרא ולא אשכח אלא בצלא ואכלו בדינר זה דסליק מינייהו נפשיה צפריטי: **ליפלוג ונסיני**. היתרא אפי' בצלא סליק וכגון לאו ואכלו ואני פורע ובחנוני שאין מקיפו דלא משתעבד ליה האי בעל הבית מידי וכ"ש היכי דנסתלק לגמרי: **וסו חנוני שאין מקיפו**. אי יהיב לשלוחיה דבעל הבית: **מי לא משתעבד**. ליה בעל הבית מהשתא דקא שרית להו לדצי ר' ינאי משום האי טעמא: **והאמר רבא האומר לחזירו סן מנה לפלוני ויקנו נכסאי נך**. בזהו מנה ונתן: **קנה**. (ב) הלווקא את נכסיו של זה ואע"ג דלא מטא הנאה האי מנה לדידיה: **מדון ערב**. מההוא ט דינר דמחייב ערב לשלומי ואע"ג דלא מטוי הנאה לדידיה. והאי נמי לא שגא אלמא אע"ג דלאו חנוני המקיפו הוא כי יהיב ליה לשלוחיה משתעבד ליה האי: **אלא אמר רבא**. לא תיתי

טעמא דצרייתא משום שיעבודא ובמקיפו דאפילו אין מקיפו איכא שיעבודא ומיהו לדצי ר' ינאי לא תקשי בדין מקיפו בין אין מקיפו: **אע"ג דמשעבדי ליה**. נכסיה לשלומי: **כיון דלא מייחד שיעבודיה**. שלא ייחד לו מיד מעות לכך לאו חליפין נינהו ולא מיתסר: **ה"ג והנא אמר רב פפא** ולא גרסינן **אלא הנא דקסני חושש אמר רב פפא: כשהקדים לו**. בעל הבית דינר לחנוני קודם ששלח אכלו דהשתא מדבעל הבית קאכלי ואיסורא לדידיה הוא: **ואני פורע**. הא כבר פרע: **ואני משכח מצעי ליה**. אני אעשה לו חשבון ממנה שהקדמתי לו: **שגשא**. מיד החנוני ונתן להם דהשתא איהו ספי להו איסורא ולא משום פרעון דלאחר זמן הוא אלא דקנניהו במשיכה ואשתכח שלקח יין נסך והשקהו לפועליו. אצל הנך דצי רצי ינאי כי שקלי פירי שעת היתר הוא וכי פרעו לאחר זמן בשעת איסור שביעית לאו חליפין נינהו לאיתפוסין: **לאו**. משמע שאינו הולך עמהן: **לשזור ביין נסך**. לשצר הבית ולשפוך את היין: **מהו**. שיהא שכרה מותר: **מי אמרינן כיון**. דישאל זה רואה בקיומן של חציות האלו שלא ישתכרו עכשיו מאלהים עד שישכרם הוא ויטול שכרם אסור: **אין עורדין**. אין חופרין: **אצל**

אחיה דצרייתא חזק מן הערלה והכלאים ר' אליעזר אומר אף החשד ר' יונה צעי ולמה לא תנינן אף החלה א"ל ר' יוסי לא (ה) אחי מתני' אלא בדברים שנוהגין בישראל ועובדי כוכבים חלה בישראל נוהגת ובעובדי כוכבים אינה נוהגת פי' המקשה ס"ל דחלה בזמן הזה דאורייתא כרבנן דפליגי עליה דרב הונא ברביה דרב יהושע בפרק שני דכתובות (דף כה. ה.) ושם שמעינן מיהא דערלה וכלאי הכרם וחדש נוהגין בשל עובדי כוכבים ואפי' בחולא לארץ שנוהג זה חדש דקד"ל נמי במנחות (סח.) [וע"ע חוס' קידושין לו: ד"ה כל מנחה:] (פ) **אין** עורדין עם העובד בוכבים בבב"א. אין לפרש האי כלאים היינו כלאי הכרם ומייתי ראיה מכלאי הכרם דאסירי בהנאה ליין נסך דאסור בהנאה דלמעוטי תיפלה שפיר דמי דא"כ כי מוקי לה כרבנן ופריך מאי אריא לעקור אפי' לקיים נמי שרי והלא משתכר הוא באיסורי הנאה אם הוא מקיים ואין לומר דלהכי שרי לפי

שאל

מסורת הש"ס

(א) [קידושין י.], (ב) בדפוזי הגי' דיינא, (ג) [כתובות פד: גטיין יא:], (ד) [נ"יך דקדושין כז"ל], (ה) לגי' מהר"ם הכל ד"ה,

גליון הש"ס
גבי' דאורחיה לאקופי קני. עי' חידושי הרשב"א גטיין דף י"ג ד"ה אמר אלימור:

הגהות הב"ח
(א) רש"י ד"ה קנה הנותן את נכסיו של זה: (ב) תוס' ד"ה (בע"א) ואינו חושש כי קנו כל נכסיו נך: (ג) בא"ד בשעת הפרעון אלא כגון שהקדים לו דינר לזכות: (ד) ר"ה כשהקדים וכו' ליפלוג וליתני בדידה בד"א כשהקדים: (ה) ר"ה אין עורדין וכו' א"ל ר' יוסי לא תנינן מתני' אלא דברים:

מוסף רש"י
מודין ערב. ממה שמצינו בתורה שהערב משתעבד למלוה אנו יכולין ללמוד (קדושין י.ז).